

Анонимизиран текст

Превод

C-546/22 — 1

Дело C-546/22

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

16 август 2022 г.

Запитваща юрисдикция:

Oberster Gerichtshof (Австрия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

29 юни 2022 г.

Жалбоподател:

GF

Отвeтник:

Schauinsland-Reisen GmbH

[...]

Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия), действащ като инстанция в производство по ревизионно обжалване [...] със страни GF, жалбоподател [...], и Schauinsland-Reisen GmbH, D-47051 Дуисбург, отивник [...], с предмет 21 821,82 EUR [...], образувано по ревизионна жалба на жалбоподателя срещу решението от 27 януари 2022 г. на Oberlandesgericht Graz (Висш областен съд Грац, Австрия), действащ като въззивна инстанция, [...] с което се оставя в сила решението на Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (Областен съд по граждански дела Грац, Австрия) от 13 юли 2021 г. [...]

определи:

A. На основание член 267ДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси:

1. Трябва ли член 12, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (Директивата за пакетните туристически пътувания) да се тълкува в смисъл, че организаторът може да се позовава на непредотвратими и извънредни обстоятелства, които го възпрепятстват да изпълни договора, дори когато преди предвидената начална дата на пътуването компетентният за това орган в държавата членка на клиента издава предупреждение от най-висока степен за пътуване в държавата на местоназначение?

2. При утвърдителен отговор на първия въпрос:

Трябва ли член 12, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/2302 да се тълкува в смисъл, че не са налице непредотвратими и извънредни обстоятелства, ако пътуващият, като е запознат с предупреждението за пътуване и несигурността относно по-нататъшното развитие на пандемичната обстановка, заяви, че все пак иска да осъществи пътуването, и изпълнението на последното не би било невъзможно за организатора?

Б. [...] [спиране на производството]

Мотиви:

1. На 13 май 2020 г. жалбоподателят, лекар специалист с частен кабинет, и съпругата му резервират организиран от ответника туристически пакет за Малдивските острови за периода от 26 декември 2020 г. до 2 януари 2021 г. на обща цена от 8 620 EUR.

Поради пандемията от COVID-19, считано най-късно от декември 2020 г., от австрийското Министерство на външните работи е издадено предупреждение за пътуване на Малдивските острови от най-висока, шеста степен („Издава се предупреждение за всички туристически и неналежащи пътувания в тази страна, включително ваканционни пътувания и такива с цел семейни посещения“). Към този момент 7-дневната заболяемост на Малдивските острови е по-ниска — 34,7, отколкото в Австрия — 220.

На 3 декември 2020 г. ответникът отменя резервираното пътуване на основание предупреждението за пътуване. Мотивите са съобщени на жалбоподателя най-късно на 9 декември 2020 г. и му е възстановен платеният аванс. Алтернативните предложения за пътуване от страна на ответника не отговарят на очакванията на жалбоподателя и съпругата му.

2. Искания и доводи на страните

Жалбоподателят в настоящото производство предявява от свое име и от името на съпругата си иск за обезщетение за вреди поради провалена

ваканция, както и фиксирана сума за разходи. Освен това той иска обезщетение за загуба на възнаграждение, тъй като поради резервираното пътуване преустановява практиката си за периода от 23 декември 2020 г. до 5 януари 2021 г. Твърди, че след отмяната на пътуването вече не било възможно в кратки срокове да отмени затварянето на кабинета си. Предупреждението за пътуване, издадено от министерството, не било непредотвратимо и извънредно обстоятелство, което възпрепятствало ответника да изпълни договора за пътуване, още повече че 7-дневната заболеваемост на Малдивските острови била по-благоприятна, там имало и достатъчно медицинско обслужване и освен това жалбоподателят и съпругата му били сключили пътна медицинска застраховка.

Ответникът твърди, че не е било разумно да се очаква, че ще извърши пътуването. Ако пренебрегнел предупреждението на Министерството на външните работи за пътуване, трябвало да понесе неизмерими последици, свързани с отговорността. Поради ограничителните мерки за напускане на страната, действащи в Австрия от 26 декември 2020 г., на жалбоподателя нямало дори да бъде позволено да започне пътуването. Той не понесъл никаква загуба на възнаграждение в резултат от отмяната.

3. Производството до момента

Първоинстанционният съд отхвърля иска. Приема, че ответникът се е позовал основателно на непредотвратими и извънредни обстоятелства, за да прекрати договора. Дори само поради тази причина не дължи обезщетение.

Въззивният съд не уважава жалбата на жалбоподателя. Според него дори предупреждението за пътуване да се счита само за показател за извънредни пречки, ответникът при всички положения няма вина с оглед на несигурността относно развитието на пандемията, която съществува към момента на прекратяването.

Oberster Gerichtshof (Върховен съд) следва да се произнесе по ревизионната жалба на жалбоподателя. В производството по ревизионно обжалване ответникът отново твърди, че поради непредотвратими и непредвидими обстоятелства под формата на предупреждението за пътуване е имал право да прекрати договора за пътуване, без да има задължение за допълнително обезщетение.

4. Правна уредба

4.1. Правото на Съюза

Член 12, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета

и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (Директивата за пакетните туристически пътувания) гласи в съответните части:

„Организаторът може да прекрати договора за пакетно туристическо пътуване и да възстанови на пътуващия изцяло всички плащания, направени за туристическия пакет, без да дължи допълнително обезщетение, ако:

а) набраният брой участници в туристическия пакет е по-малък от минималния брой, посочен в договора, и организаторът уведомява пътуващия за прекратяването на договора в определения в договора срок, [...]

или

б) организаторът е възпрепятстван да изпълни договора поради непредотвратими и извънредни обстоятелства и е уведомил пътуващия за прекратяването на договора без необосновано забавяне и преди започване на изпълнението на туристическия пакет. [...]“

Съгласно определението в член 3, точка 12 от Директивата за пакетните туристически пътувания „непредотвратими и извънредни обстоятелства“ „означава ситуация извън контрола на страната, която се позовава на тази ситуация, чиито последици не биха могли да бъдат избегнати дори при вземането на всички разумни мерки“.

4.2. Австрийското право

Съгласно член 10, параграф 3, второ предложение от Pauschalreisegesetz (Закон за пакетните туристически пътувания) преди започване на изпълнението на туристическия пакет организаторът може да прекрати договора за пакетно туристическо пътуване, като възстанови изцяло всички плащания, направени за туристическия пакет, без да дължи допълнително обезщетение, „ако организаторът е възпрепятстван да изпълни договора поради непредотвратими и извънредни обстоятелства и уведоми пътуващия за прекратяването на договора без необосновано забавяне, но най-късно преди започване на изпълнението на туристическия пакет“.

5. Преюдициалните въпроси

5.1. В конкретния случай около три седмици преди началото на резервираното пътуване поради пандемията от COVID-19 Министерството на външните работи на държавата по пребиваване на жалбоподателя издава предупреждение за пътуване от най-висока степен заедно с препоръка към населението да се въздържа от туристически пътувания до резервираната дестинация.

Както хода на пандемията от COVID-19, така и издаването на предупреждението за пътуване са извън контрола на организатора. Той

очевидно няма възможност да предотврати последиците от пандемията като цяло или предупреждението за пътуване в частност, като вземе подходящи предпазни мерки.

5.2. Спорно е обаче дали предупреждение за пътуване, издадено от министерство поради пандемична обстановка, само по себе си е обстоятелство, което дава право на ответника като организатор да прекрати договора, доколкото в предупреждението се посочва, че съществува висок риск за сигурното изпълнение на пътуването и че трябва да се очакват възможни мерки във ваканционната дестинация, които могат да възпрепятстват престоя или връщането на пътуващите, или дали, както приема жалбоподателят, от организатора следва да се изиска, независимо от официалното предупреждение, сам да прецени ситуацията и да извърши преценка на риска, като вземе предвид всички обстоятелства в конкретния случай.

Що се отнася до релевантността на официалното предупреждение за пътуване, би могло да се твърди, че е издадено от независим компетентен орган и е еднозначно, поради което отговаря на изискването на съответните потребители да се гарантира яснота и правна сигурност. Освен това държавен орган, по-специално Министерство на външните работи, по принцип разполага с по-надеждни възможности за наблюдение на риска, отколкото дадено предприятие.

В подкрепа на застъпеното от жалбоподателя тълкуване обаче е обстоятелството, че с оглед на постоянно променящата се пандемична обстановка и постоянно променящата се степен на засягане на различните региони на света е възможно официалното предупреждение за пътуване вече да не е напълно актуално и да не отразява реалния риск към датата на пътуването. До момента в съдебната практика се приема само основанието за прекратяване от страна на пътуващия (8 Ob 99/99р), но все още не е изразено становище относно прекратяването от страна на организатора.

5.3. С втория преюдициален въпрос се цели да се установи дали дори при наличието на предупреждение за пътуване от най-висока степен организаторът не би могъл да се основе на факта, че *„е възпрепятстван да изпълни договора поради непредотвратими и извънредни обстоятелства“*, ако изпълнението на пътуването по принцип е възможно, тъй като резервираните транспортни средства и места за настаняване са на разположение, и клиентът, като е запознат с предупреждението за пътуване, заяви, че иска да поеме указания риск, или и в този случай организаторът има право да прекрати договора, без да има задължение за допълнително обезщетение.

6. [...] [съображения относно задължението за отправяне на преюдициално запитване]

[...] [спиране на производството]

[...] Виена, 29 юни 2022 г. [...]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ